

Iacobi Menochij

29 eatores à querimonijs abstinebunt, quod sciant, se nō
alium iudicem habere, quā Quæstorem † publicanū,
hoc est hominem audacem, & temerarium, (si credi-
mus Vlpiano in l. quantæ. ff. de publica. vestigial.) de
causa propria cognoscentem, & iudicantem. Hominū
genus, vt plurimum plane perditum, & ad omne faci-
noris genus proiectum; vt mirū non sit si Christi Do-
mini temporibus hoc illi vitio vertebant Pharisæi;
quod cum publicanis versaretur, eorumque consue-
tudinem, & conuictum nō declinaret; vt passim apud
Euangelistas, sed præcipue apud D. Marcum cap. 2.
videre est. Hos propter insignem eorum malitiam fa-
cile peierare, & hanc ob causam à ferendo testimonio
suo pro vestigali prohiberi post Iacobinum consuit
Rebuffus in l. eum qui vestigal. col. 1. vers. item inui-
ti. ff. de verbo. signif. qui addit; quod publicam potius
facerent se Saracenos, quam suæ voluntati nō obtem-
perarent. Hæc ratio cessat in officiali, qui bona fide, &
iusto pretio emit prædium aliquod fiscale. Non enim
hic plus fructuum, & reddituum exigere, & consequi
potest ex empto illo prædio, quam colonus partiarius,
vel nummis colens, ex pacto, & conuentione ei pendet,
& persoluit. Non hic de extorsionibus, aut indebitis
exactionibus, quæ nullæ esse possunt, cognoscit, & iu-
dicat. Non demùm hic infamis, & nequam efficitur;
cum emptum fundum suo adiunxerit patrimonio, vt
reliqui viri boni facere solent.

Secunda est conclusio, Regiam Dualemq; Came
rā actione aliqua experiri minimè posse aduersus Cā-
dianum, seu Præsidem, prædictum contractum ven-
ditionis, & emptionis præriorum Turrettæ, vel nullū
declarandum, vel læsonis causa rescindendum. Duo
habet hæc conclusio: alterum de nullitate contractus:
alterum de rescissione. Quod ad nullitatē iure agere nō
potest Camera: Cum cōtractus fuerit ritè celebratus,
iuris scilicet solennitatibus obseruatis; Sicuti instru-
mentum ipsum authenticum de eo confectum clare
ostendit. Et iuris est præsumptio, nisi contrarium pro-
betur, actum præsumi validum, non autem nullum l.
3. ff. de testa. milit. & l. quoties ff. de verb. oblig. & tra-
dit præcitatius Menochius in Commentarijs de præ-
sumptionibus lib. 6. præsumpt. 4. num. 1. & 2.

Nec repugnat, nullitatem huius contractus, vel ex eo causatam, quod Præses à se ipso emerit, vel suo nomine emi fecerit; quod iuri, & rationi repugnat: Cùm eadem persona emptoris, & venditoris esse non possit l. i. ff. de rerum pertinuta. Quodve hac ratione sanctiū fuisse ab illis Imp. Seuero, & Antonino, vt refert Mar-
tianus in d.l. non licet ff. de contrah. empt. ne officia lis ex suo officio emat, scribunt Baldus in l. quisquis num. 2. C. si certum peta. Isernia in cap. 1. §. si verò Ca staldi num. 9. vers. Et si rem illam, de feudo guardia, & ibidem Afflictus num. 5. & Franciscus de Ponte in dicto col. 49. nu. 46. 47. & 48. Nam rñdetur uno verbo, Præsidem nō emissè à se ipso ex officio; sed ab Excellentiss. Gubernatore, vt diximus supra in præcedéti conclusionē, in primo argumēto: vel emit ab alijs suis Collegis, se ipso absente ab omni acta subhastationis, litationis, & deliberationis, & instrumenti: quod iure fieri potuise ostendimus in tertio argumento supe rioris conclusionis.

Non etiam obstat, si obiectatur, contra dictum esse nullum, quia Praeses emit per interpositam personam Canadiani sui sororij: sicut nulla est emptio rei pupilli facta à tute per suppositam personam, ut respondit Vlpianus in l. pupillus §. sed si per interpositam ff. de aucto. tuto. Cuius verba hæc sunt. Sed si per interpositam personam rem pupilli emerit in ea causa est, ut emptio nullius momenti sit: quia non bona fide rem videtur cessisse: & ita est rescriptum à Diuo Seuero,

& Antonino. Haec tenus Vlpianus. Nam respondet ut
ex verbis eiusdem Vlpiani in sequenti §. sanè, qui ita
habet. Sanè, si ipse quidem emit palam: dedit autem
nōmen, non mala fide, sed simpliciter, ut solent hone-
stiores non pati nomina sua instrumentis inscribi, va-
let emptio: quod si callidè idem erit, ac si per interposi-
tam personam emisset. Haec tenus Vlpianus quod re-
sponsum sic declarant Baldus in cons. 347. Titius ges-
sit tutelam in primo dubio lib. 4. & Ruin. in cōs. 142.
num. 2. lib. 1. & probat l. cum ipse C. de cōtrah. empt.
Et in claris his terminis nostris, sic respondit Io. Fran-
ciscus de Ponte in sēpius allegato consil. 49. num. 66.
qui num. 68. & alijs subsequentibus egregiè scribit, &
3 probat, quod sicuti permisum est officiali † emere
bona fide, & iusto pretio bona, quā ex suo officio ven-
dere debet; ita etiam emere potest per interpositā per-
sonam. Imò (mea quidem sententia) sincero magis ani-
mo agit officialis emēdo bona fide, & iusto pretio per
interpositam personam quā si ipsem licitaretur, &
emiceret: Nam alij emere volentes ob officialis perso-
nam, reuerentq; saltem causā fortè à licitatione, & em-
ptione abstinebunt: quod non facient, si licetur, &
3 emat interposita † persona, quam esse officialis igno-
rant competitores, & in specie sic considerat Frāciscus
de Ponte in dicto consil. 49. prope principium. Et acce-
dit quod Præsidi Menochio longè utilius fuisset, si li-
centia emendi impetrasset, vel ab Excellentiss. D. Gu-

centia emendi impetraret, vel ab Excellentiss. D. Gubernatore, vel à Sapientiss. Senatu emendi dicta bona, ut ei facilè erat impetrare; & emisset sua detecta persona. Nam honoraria Quæstoribus, ac Cancellario, nec non hostiarijs debita, & præstari solita, eorum liberalitate sibi condonata magna ex parte fuissent: cum tamē Candianus Præsidis loco ad quadrantem usq; numerauerit. Præterea, vt diximus supra, forte Præses in licitationibus tot competitores aliosq; non habuisset licitatores, qui in causa fuerūt, vt prædiorum pretium non modo iustum, sed summum fuerit à Præside numeratum, quemadmodum statim demonstrabimus.

Quo verò ad rescissionem contractus prætextu lassonis, scretum est, illi locum non esse cum iusto, immo iustissimo pretio vedita fuerint dicta prædia. Hæc vera assertio multis ita probatur. & primo quidem, quod iustus rei valor iudicio, & æstimatione peritorum æstimatorum demonstratur; Sicuti scribunt Bart. in l. 2. col. vlt. num. 20. C. de rescind. vend. & ibidem Castrensis in fine, & Salicetis num. 23. vers. dicendū est igitur; Angelus Aret. in §. si quis agens num. 1. in fine instit. de actio. Alex. in l. pretia rerum num. 6. & ibidē Hereulan. col. 7. ff. ad legem falcid. Cagnolus in dicta l. 2. nu. 258. C. de rescind. vend. & Io. Baptista Lopus in l. 2. §. 5. nu. 142. C. de pactis inter empto. & vend. Porro in casu nostro constat, iudicio, & æstimatione Regij æstimatoris, & agrimensoris Medæ viri peritisimi prædia hæc estimata fuisse eo venditionis tempore, seu paulo ante, valoris librarum centum quadraginta pro singula pertica, ædificijs computatis. Quæ sanè æstimatio ascendit ad summam librarum centū quinquaginta duarum millium, octingentarum, & quadraginta septem, & tamen prædia hæc vendita fuerunt Candiano pretio librarum ceterum quinquaginta quinque millium, sexcentum, & triginta octo, si vna cum pretio numerato R. C. computentur honoraria persona Dominis Quæstoribus, notario ipsius Camere, & hostiarijs. Pretium ergo persolutum duabus millibus, septingentis, nonaginta & vna libra superat pretium ipsius æstimationis. Præterea, & secundò iustus rei valor probatur ex reditu, & quantitate fructuum, qui ex ipsa re percipiuntur l. si quos C. de rescind. vendit. Ibi rei qualitas, & fructuum quantitas l. si fundum ff. de legatis primo, ibi excuso pretio secundum reditum. Et

Consilium MCLXXIV.

in l. si fundus ff. de rebus eorū, ibi pro modo fructuū, & his adducti iuris, sic scribunt gl. in l. 2. C. de rescin. vend. & ibidem doctores. Hinc dicimus, quod turris, vel castrum † non estimatur ex impensa in eis construendis, atque ex ipsorum edificiorum valore, sed ex redditibus. Ita sanè Io. de Platea, in l. 2. C. de prædijs, & omnibus rebus Nauicul. li. 11. & adducitur tex. l. qui bonis ff. de cessio. bono, vbi Bart. sic pariter scribunt Alex. in l. maritum. col. vlt. ff. soluto mat. Angelus Are tinus in dicto §. si quis agens. nu. 1. inst. de actio. Iason in §. sed & si quis num. 11. inst. de actio. & in l. si constante num. 150. ff. soluto matt. Boerius in q. 19. nu. 6. & 7. & Afflictus in decis. 58. nu. 6. quod condemnatus † in quantum facere potest, redigitur condemnatio non ad quantitatē, & qualitatē edificiorum, sed ad eorum redditus. Et prædictos refert, & secutus est Io. Baptista Lopus in dicta l. 2. §. 5. num. 116. C. de pactis inter empto. & vendito. Reditus † autem, & fructus, iustum valorem, & pretium rei ostendunt, & significant, quando tot percepti per annos viginti: atq; ita quinque singulis annis pro singulis centum; deductis impensis: sicuti tradunt glo. in §. si verò in auth. de non aliena. rebus Eccles. & in auth. perpetua C. de Sacrosan. Eccles. Castren. in auth. si quas ruinas nu. 2. C. de Sacros. Eccles. Corne. in conf. 223. in fine lib. 1. Afflictus in decis. 284. in fine Iason in l. si fundum per fideicommissum col. 2. ff. de leg. 1. Bertrandus in consil. 318. num. 2. lib. 3. Tiraq. de retractu consang. §. 1. glo. 9. nu. 19. Didacus Couuarr. in lib. 3. varia. resolut. cap. 9. num. 5. Arius Pinelus in l. 2. parte tertia cap. vlt. nu. 29. C. de rescind. vend. Et Lopus in dicto §. 5. nu. 117. qui subiungit, horum fructuum computationem fieri debere secundum tempus præsens contractus: atque ita scripsisse Aemilium Ferretum, & Pinellum ab eo allegatos. Sic dicimus iustum valorem, † & pretium rei esse illud, quod est tempore contractus. Ita sanè probant l. si voluntate C. de rescind. vend. & c. 1. & cap. cum dilecti de empt. & vend. & affirmant Bar. in l. 2. num. 16. C. de rescind. vend. Guido Papæ in q. 157. Ruinus in conf. 35. nu. 36. lib. 1. Antonius Burgos in dicto cap. cū dilecti nu. 36. Parisius in cōs. 24. nu. 7. lib. 4. & Crauetta in conf. 11. nu. 17. in cōs. 114 nu. 16. & in conf. 151. nu. 7. Porro constat quod tempore vēditionis horum prædiorum hoc est ann. 1598. reditus erant librarum quinque & solidorum decem, & octo pro singula pertica; sicuti constat ex instrumento locationis ad nouennium confessum anno 1593. die 9. Ianuarij inter Michaelm Gratonum tunc horū prædiorum dominū, & Soluetos conductores. Quod sanè pretium, computatis appenditijs, vt vulgus appellat, ascendebat ad summam librarum sex, & solidorum tres, pro singula pertica. Cum autem hic reditus venditus fuerit Candiano, pretio librarum centum quadraginta quatuor, & solidorum trium, pro singula pertica; confessu calculo, deductis impensis, quæ quotidie fieri contingit, constat venditum fuisse ipsum reditum, ad rationem quatuor pro singulo centenario.

facturus erat impensam ad formam capitulorum initorum cū Botta conductore, omnino necessariam causam percipiendorum, & custodiendorum fructuum. Si quidem necesse habuit impendere in effodiendis, & aptandis aqueductibus, incilibus, & (vt vulgus appellat) incastris: ac in reficiēdis stabulis, & fœnibus vetustate collapsis, & dirutis, vt custodiri possent armata, & recōdi fœnum, cuius reditus est illorum prædiorum præcipuus: ac demum magna etiam fuit impensa in reficiēdis edibus, in quibus coloni, et operarij, quos vulgo brazantes appellamus, habitare possent. Promisit quoq; ipse Candianus, seu Præses dicto novo Conductori multa, quibus ipse Conductor iure debuit augere pensionem: Sicuti constat ex ipsis locationis, & conductionis instrumento. Quæ sanè omnia si vnā simul iungātur apparebit manifeste empta fuisse dicta prædia, seu eorum reditus ad rationē quatuor, & quid plus pro singulo centenario: Et tamen pro residuo pretij satis bona quantitatis debita Regia Camera nullemaruit, & adhuc numerat Candianus, seu Præses quinq; pro ipsis singulis centū. Præterea accedit quod 39 valor † prædiorum minuitur causa loci, & situs, vbi posita sunt: vt est quādo habent prædia malos vicinos, à quibus detrimentum possunt capere; Sicuti in specie scribunt Iason in l. 1. §. si hæres num. 7. ff. ad Trebell. Petrasancta in sing. 22. in fine, & Lopus in dicta l. 2. in secunda parte §. 5. num. 131. C. de rescind. vendit. Porro prædia hæc Turretæ, coherent penè Ciuitatis Castro, Cuius præsidarij milites non modicum afferrunt detrimenti Conductoribus dictorum prædiorū: cum aliquādo fœnum, ligna, laticinia, ab eis extorqueant, & aliqñ per vim eorum opera, & plaustris vitant in vehēdis lignis in ipsam arcem. Vexari etiam solent ij Cōductores veris tempore à leuis, & grauis atermaturæ Equitibus, qui persæpe in ipsa Ciuitate Papæ hospitantur, dum pro purgandis equis folijs salicūm, arbores ipsas adeò spoliant, & virgulta euellunt, vt ramos emittere nequeant. Non est etiam prætermittendum graue detrimentū imminens noui aqueductus, nempe nauigij à Ciuitate Mediolani Papiā, quod per prædicta prædia ad Ticinum flumen deducēdum est. Et licet Regia Camera iure teneatur rependere damina, quæ inferet: non tamen perpetuum illud detrimētum quod sentient illa prædia ab assiduo transitu nauigantium, qui herbam, & fœnum, pro alendis eorum equis suffirabuntur.

Et demū minuitur prædictus reditus quatuor vel quinq; pro centenario causa onerum, & censuum, quæ Regia Camera præstantur: sicuti de pensionibus, 40 quæ † solent præstari à prædiorum possessoribus scribunt Cagnolus in l. 2. num. 243. C. de rescind. vend. Ripa in l. 1. §. si hæres num. 29. ff. ad Trebell. & Ossacus in decis. 91. num. 10.

His manifeste constat de iustitia pretij, quo empta sunt hæc prædia; quod si Regia Camera se lassam affirmat, & à contractu cupiat, & velit recedere, eius desiderio, & voluntati satisfacere parati erunt Can-

Nec repugnat si obiectatur, Candianū, seu Præsidē post finitam locationem iam factam à dicto Gratono dictis Soliuētis locassē hēc p̄dīa Iacobo Bottæ nouo conductori, pretio librarum septem, & solidorum qua tuor, pro singula perticā: atq; ita auxisse libram vnam, & solidos sex; quia respondeatur primo ex supradictis post Aemilium Ferrettum, Pinelum, & Lupum, non esse spectandum tempus futurum in æstimando redditu prædiorum, sed tempus ipsius cōtractus: cum tēpore futuro, ut prædicti scribunt, pretia rerum variari soleant. Nam aliquando augentur, aliquādo minuuntur. Præterea, & secundò respondeatur, Cádianum, seu Præsidē auxisse pretium, quia ingentem fecerat, &

Iacobi Menochij

lum fuisse absolutum. Quemadmodum sperat absolu-
ui Praes Menochius, pro summa singularique beni-
gnitate Regis Sacrae Maiestatis, Regum Clementissi-
mi, atque iustissimi.

S V M M A R I V M .

- 1 Iuri offerendi non esse locum cum quis ex secundo decreto possidet.
- 2 Ius offerendi post sententiam cessare, nisi sit reseruatum.
- 3 Ius offerendi non concedi sine hypotheca.
- 4 Ius offerendi, quod est reale, dari ratione hypothecae.
- 5 Ius offerendi non dari ei qui iura sua cessit.
- 6 Ius offerendi tolli transactione emologata.
- 7 Ius offerendi tolli dilata oblatione ultra annum.
- 8 Ius offerendi tolli ex presumptione dolii. nu. 9.
- 10 Petitionem non admitti eius rei, cuius quod contrarium effet petiturus.

Initium à Domino.

C O N S I L I V M M C L X X V .

Quod docte, & acutè respondit Illustris atq; præstantissimus Iure Consultus, ac audi-
tor meritisim Excellētissimæ Rotæ or-
dinaria Serenissimæ Reipublicæ Genuæ
D. Sebastianus Galeottus (quem honoris causa nomi-
ne) & mihi placet, atque probatur, nempè, Philippo
Pagnio iure permisum nō esse offerre dorem D. Phi-
llippe olim D. Iuliani Pagnij vxori; vt ab ea auferat
bona iam ab arbitris post solutum matrimonium ei
pro dotis sua restitutio adiudicata, & insoluum da-
ta, ex secundo decreto.

Primò, quia quando bona translata sunt in credito-
rem per adjudicationem, ex secundo Iudicis decreto,
locus non est iuri offerendi, & quod alioqui competit
posteriori creditori non possidenti contra anteriorem
possessorem: sicuti post Specula: in tit. de primo, & fe-
cundo decreto. §. iuxta, versic. sed quid si ille redeat; Alex. in l. si finita. §. Iulianus. col. pen. & vlt. ff. de dā-
no infecto, decidit Antonius Capicius in decif. 41.
num. 2. & num. 10. & idem scribunt Decius in con-
sil. 592. num. 2. 3. & Tiraquellus de retractu consang.
§. 8. glo. 7. num. 13. & 14. quū tradunt, quod post sen-
tentiam non est locus iuri offerendi, & nisi in ipsa sen-
tentia fuerit reseruatum. Hoc argumento vñus est in
claris his terminis Cephalus in consil. 298. num. 8. 10.
& 12. lib. 2.

3 Secundò accedit, quod ius offerendi & non con-
ceditur creditori non habenti hypothecam contra ante-
riorem possidētem. I. cum sibi. §. 1. C. qui potio. in pi-
gno. habeantur. I. nulla. C. de solutio. & tradunt Feder.
de Senis in consil. 226. quæstio videtur, Baldus in con-
sil. 84. præmittendum est ad euidentiam. col. 1. versic.
restat ergo videre. lib. 3. Negusantius in tract. de pi-
gnotibus, in quinta parte principali. membro tertio.
nu. 6. Porro Pagnium actorem nullam habere in his
bonis hypothecam vel ex eo constat, quod ipse agit tā-
quām heres, & successor Iuliani eius patru olim ma-
riti Domina Philippa reæ conuentæ, cui si in huma-
nis effet, non competet hoc ius offerendi & quod est
ius reale competēs ratione hypothecæ. l. 1. C. si antiqu.
creditor: cū ipse Iulianus vendiderit dicta bona his
tertijs possessoribus, à quibus Domina Philippa au-
cauit: & illa in venditione dicitur ipse Iulianus cessi-
fe, & transtulisse in illos emptores omnia, & quæcum-
que iura sibi in eis competentia, & consequenter etiā
hypothecam. l. si res, quam Titio. ff. de euictio. & re-

spondit Castren. in cōs. 332. vñsa supra scripta narratio-
ne. col. 2. nu. 3. vers. nisi in instrumentis. lib. 2. Itaque
sicuti D. Philippus opponere posset cōtra dictum lu-
lianum eius maritum; quod non licet ei & offerre:
propterea quod cesset iura sua emporibus, iuxta la-
facta. §. hæres. ff. ad Trebel. vbi Bart. & reliqui, & de-
cidit Guido Papa in q. 530. & q. 566. sic quoque op-
poni potest exceptio hæc contra hunc Pagnium acto-
rem venientem ex persona dicti Iuliani. Et in claris his
terminis hoc argumentum deduxit, & perpendit Ce-
phalus in dicto consil. 298. nu. 4. lib. 2. & eo prius, & si
obscure satis Craueta in consil. 298. nu. 6. vers. videndu-
m est modū. & num. 7. & 8. lib. 2. qui. num. 9. 10. &
num. 14. visus est hæc tribus, & alijs argumentis con-
firmare.

Tertiò suffragatur, quod lato ipso laudo; ipsæ par-
tes, hoc est dicti Pagnius, & Philippa trægerunt lau-
dum ipsum emologando, & approbando; quo sit, vt
omnino cesset hoc ius & offerendi; vt in specie sic ar-
guit Craueta in dicto consil. 298. num. 12. vers. quartò
considero. & tanto magis, quod ambo iure iurando pro-
miserunt attendere, & obseruare, quod facere debent,
ne incident etiam in perjurium. I. si quis maior. C. de
transactio. vbi doctores omnes.

Quartò, vel ex eo exclusus est Pagnius ab hoc iu-
re & offerendi cū distulerit ultra annum, & multò
plus offerre, postquam D. Philippa fuit posita, & mis-
sa in possessionem horum bonorum insolutum dato-
rum. Ita in specie arguit Cephalus in dicto consil. 298.
nu. 16. ex sententia Negusantij in tract. de pignoribus.
in tertia parte principali, membro secundo nu. 8.

5 Quintò, & vltimò ne sit locus huic iuri & offerendi
suaderatio, & magna æquitas; ex eo ducta; quod, (vt
in facto præsupponit dictus Pagnius distulit mul-
tos annos agere, & offerre, ex pectando eventum, an
cursu ipso temporis bona augerentur, vel minueren-
tur pretio; & cū vidisset tandem fuisse valde aucta
pretio; ea auferre à D. Philippo tentauit, oblata dote.
Id, quod æquati repugnat: quia si minui cognouis-
set, ea petere prætermisset. Ita in specie arguit Cra-
ueta in d. consil. 298. nu. 16. in fine. versi. considero nūc
aliud. & nu. 17. qui dixit, ex tā longo silentio argui-
dolum creditoris & offerentis. Id, quod multis simili-
bus comprobatur; & alios ego ipse in commentariis de
præsumptionibus lib. 2. præsumpt. 91. col. 1. & 2. Et
præterea accedit, quod admitti quis non debet ad pe-
tendum & id, cuius contrarium non esset petiturus. l.
penul. C. de solutio. & respondit Craue. in consil. 47.
nu. 7. Porro certum est, quod si Pagnius vidisset bona
hæc diminuta, vel in bonitate intrisica, vel in pretio,
ea non petijsset, nec dorem obtulisset D. Philippæ. Nō
ergo conuenit, quod nunc hac in dolosa oblatione au-
diatur. Hæc paucula scribere placuit, vt doctissimi D.
Auditoris responsum comprobarem, &c.

S V M M A R I V M .

- 1 Statutum, ne quis exceat suam ciuitatem, valere.
- 2 Originarios, edicto reuocari posse ad habitandum.
- 3 Origine propria neminem eximi. nu. 4.
- 5 Domicilium originis esse immutabile.
- 6 Originarios ubique teneri ad onera personalia.
- 7 Curiales dici alio nomine Decuriones.
- 8 Curiales sumi tribus modis.
- 9 Aulicos dici eos qui & Curiales.
- 10 Legi Principis, in dubio, tanquam iuste parentum.
- 11 Ciuitates iustum esse repleri hominibus.
- 12 Statutum quod ciues habitent, esse publico bono utile.
- 13 Statutum ne alienentur bona in forenses, esse publico bo-
no utile.

Statuta,

Consilium MCLXXVI.

144

- 14 Statuta, & edicta quod subditū ciuitatem habitant, va-
lere.
- 15 Subditos non dici directo, qui subditū sunt feudatario.
- 16 Vasallum mei vasalli esse meum vasallum.
- 17 Vasallum teneri domino immediato. nu. 18. Fallit. nu. 20.
- 19 Vasallos, infedati teneri servire Pontifici.
- 20 Vasallos mediatos teneri Imperatori.
- 21 Vasallum immediato non teneri cum infesta signa patriæ
inferuntur.
- 22 Placentia & Parma ciues aliquos posse eximi oneribus
à summo Pontifice. Sed contra. nu. 23. & 24.
- 23 Pontificē maximum teneri reuocare concessionem ini-
stam. nu. 24.
- 25 Pontificem maximum non posse eximere infedatorum
subditos ab oneribus.

F A C T I S P E C I E S .

Serenissimus D. Dux Placentia, & Parma suo
edicto ius sit, graibus indicis pénis, sibi subdi-
tos tām mediatē, quām immediatē, ac vasal-
los, & feudatarios cuiuscunque qualitatē, & con-
ditionis, non audere, nec presumere habitare alio
in loco sue Celsitudini non subditō. Et quod habi-
tantes nuns extrā eius Dominium conferant se ad
habitandum in ipso Dominio, & ibi sustinendum
onera.

Dubitari contingit primò an iure valeat, obser-
variq; debeat, hoc editum à subditis, & vasallis
dicti Serenissimi D. Dux.

Secundò admisso, quod prædictus D. Dux iure
potuit edere hoc editum aduersus suos subditos;
dubitatur, an eo ligentur etiam subditis, & vasallis
dicti, qui habitant in terris ecclesie, ut in prædi-
cium Sedis Apostolice cogantur reverti in Domi-
num dicti Serenissimi D. Dux.

Initium à Domino.

C O N S I L I V M M C L X X V I .

De prima egregia proposita dubitatione re-
spondendum est permultis rationibus, ar-
gumentis, & Doctorum auctoritatibus,
prædictum editum iuri, & æquati con-
sentaneum obseruari debere à quibusque subditis Se-
renissimi D. Dux.

Primo vrget non parūm responsum Scæuola in l.
vlt. ff. de decretis ab ordine facien. cuius verba hæ-
sunt. Municipal lege ita cautum erat. Si quis extra
collegium iudicio experiri voluerit, ipso collegio pro-
hibeatur, & soluat drachmas mille. Hæc Scæuola; qui
admittit, valere statutum, quod non possit quis exire
collegium, vt alio in loco agat. sic ergo valet & statutū,
ne quis suam exeat ciuitatem, & conferat se ad habi-
tandum alio in loco, sicuti in specie annotavit illo in
loco Bartholus, & responsum hoc Scæuola ad rem no-
stram singulare dixit Romanus in sing. 522. incipit.
Potest ne dominus; qui subiunxit, se ita aliquando de
iure respondisse, quemadmodum vere respondit in
consil. 59. col. 1. quod infra declarabimus.

Secundò confert constitutio Imp. Valentiniani,
& Valentini in l. 2. C. de officio Præfecti Vrbi, quæ his
verbis scripta est. Quod promulgatis sanctionibus sua
sinceritas rescriptum esse non nescit, etiam ex prece-
pto nostro competenter obseruet; Nec quasdam perso-

nas ex prouincia existimet aduocandas, nisi tantum-
modo suos officiales, & homines populares huius al-
mae vrbis seditioni obnoxios. Haec tenus Imperatores,
qui constituerunt, Præfectum & Vrbi iure posse reuoc-
are originarios in prouincia habitantes, vt ad vrbum
revertantur. Ita constitutionem hanc ad rem nostram
perpendit Romanus in dicto consil. 59. nu. 1. vers. hoc
etiam, &c. Hanc ego sententia vel ex eo primū col-
ligo, quod Imperatores mandarunt Præfecto vrbi, ne
quasdam, siveq; certas personas ex prouincia aduoca-
ret. Exceptis ergo certis illis personis aduocare potest
suos officiales, & homines populares seditionis. Et rur-
sus dum statuerunt iij Imperatores, Præfectum posse
aduocare officiales suos, facile intelligimus, & Serenissi-
mum D. D. Ducem posse aduocare suos vasallos, qui
proper feuda eis à sua Celsitudine concessa, officiales
iure appellati posse: cum & ipsi, ob id, quod in Cu-
ria Principis versantur, Curiales dicuntur, vt dicemus
infra in fine sexti argumenti.

Tertiò suffragatur constitutio Imp. Diocletiani,
& Maxim. in l. pen. C. de municip. & origina. lib. 10.
cuius verba adscripti. Origine & propria neminem
posse voluntate sua eximi, manifestum est. Hæc Impe-
ratores, qui dum statuerunt, neminem posse se exime-
re à loco originis, intellexerunt, originarios & ipsos co-
gi posse habitare in loco sua originis, & ibi onera su-
stinentur. Et hac constitutione adduci scribunt permulti-
ti, originis domiciliū & esse immutabile. Ita sane Bart.
in rubr. ff. soluto matrim. Socius senior in consil. 35.
col. 4. lib. 1. & in consil. 288. col. 3. & in con-
sil. 292. col. 2. lib. 2. Afflictus in decif. 384. nu. 2. Boë-
rius in q. 13. nu. 3. & Gramma. in voto. 10.

Quartò confert alia clarior constitutio Constantini
in l. vlt. C. eo. tit. de municip. & origina. lib. 10. scrip-
ta claris his verbis. Si quis cum ex maiore, vel ex minore
ciuitate originem ducit: candem euitare studens, ad
alienam se ciuitatem incolatus occasione contulerit, &
super hoc vel preces dare tentauerit, vel qualibet frau-
de niti, vt originem propriæ ciuitatis eludat: duarum
ciuitatum decurionatus onera sustineat, in vna volun-
tatis, & in vna originis gratia. Haec tenus Cōstantinus,
qui manifestè statuit, ciuem & originarium deferere
ita non posse sua originis ciuitatem, quin in ea susti-
neant onera personalia, inter quæ connumeratur & mu-
nus decurionarus, quod sustinere aliter non potest ip-
se Decurio, nisi in ipsa ciuitate sit, & habitet.

Quintò huc facit alia constitutio Imp. Diocletia.
& Maximia, in l. priuilegio. C. de incolis lib. 10. quæ
ita se habet. Priuilegio speciali ciuitatis non interne-
tient: tamen originis ratione, ac domiciliū voluntate,
ad munera ciuitalia quæcumque vocari certissimum est.
Haec tenus Imperatores, qui idē statuerunt quod Con-
stantinus mox supra commemoratus. Et dum admittunt iij Imperatores, priuilegia concedi posse cui origini-
ario, ne onera ciuitatis sustineat, manifestè significa-
runt, ius commune esse in contrarium.

Sextò hanc quoque sententiam probat alia consti-
tutio Archadij, & Honorij in l. vnica. C. si curialis re-
licta ciuit. lib. 10. quæ ita legitur. Curiales omnes iube-
mus in terminacione moneri, ne ciuitates fugiant, aut
deserantur habendi causa: fundum, quem ciuitati
pratulerint, scientes Fisco esse sociandum: eoq; rure se
esse carituros, cuius causa impios se, patriam vitando
demonstrauerint. Hæc Imperatores, qui statuerunt,
Curiales nequidem rura inhabitare debere: sed in ciui-
tate esse, & habitare oportere. Sunt & curiales propriæ,
qui alio nomine Decuriones appellantur; sicuti pro-
bat. I. si quis curialis. C. de episcop. & cler. vbi qui curia-
lis, idem postea Decurio nominatur. Idē habetur in l.
prima, iuxta l. 3. C. de prædijs curial. lib. 10. qua in l. 3.
Lucas